

MULTIDISCIPLINARNI TIM U PALIJATIVNOJ SKRBI

ULOGA NEZDRAVSTVENOG VOLONTERA

Potrebe palijativnog bolesnika i njegove obitelji (odnosno onoga tko brine o njemu) su mnogostruke i vrlo složene. Stoga i nezdravstveni volonter zauzima značajnu ulogu u skrbi takvog bolesnika.

Dok svi ostali članovi multidisciplinarnog tima imaju određene zadatke i probleme koje moraju rješavati vezano uz bolesnika i njegovu bolest (liječnik usmjeren na sprječavanje boli i ostalih simptoma, medicinska sestra na njegu, socijalni radnik na rješavanje socijalnih problema i sl), jedino nezdravstveni volonter nema neki određen zadatak ili situaciju koju mora rješavati – on jedino treba biti prisutan. Stoga može biti potpuno orijentiran na bolesnika i njegovu obitelj. To ne znači da on neće i činiti ono što je u tom trenutku potrebno. To samo znači da se može potpuno prepustiti da ga situacija vodi i činiti upravo to. Ponekad će to biti razgovor, ponekad šutnja, ponekad će to biti sitni kućanski poslovi, ponekad rješavanje neke papirologije, pomoć u šetnji i mnogi drugi poslovi. Nezdravstveni volonter koji je educiran za volontiranje u zdravstvu moći će prepoznati i promjene u stanju bolesnika i o tome obavijestiti ostale članove tima koji se onda uključuju u rješavanje eventualno nastalih problema. Na ovaj način se olakšava i rad ostalih stručnih članova koji su promptno obaviješteni o promjeni stanja, a da ujedno sami ne moraju biti prisutni. To umnogome utječe na osjećaj sigurnosti kod bolesnika i obitelji jer su sigurni da se uvijek imaju kome obratiti i da će im ta osoba pomoći. S druge strane, u mnogim slučajevima će se izbjeći potreba dolaska stručne osobe ili hitne pomoći ukoliko volonter prema simptomima može procijeniti da to nije potrebno ili može sam nešto učiniti prema telefonskim uputama stručne osobe.

Uloga nezdravstvenog volontera bi se mogla grupirati kako slijedi:

1. Za oboljelog člana

- boravak sa bolesnikom - osjećaj da nije sam, dolazak nekog novog lica – uljepšavanje i ublažavanje izolacije (bolesnik nije izgubio osjećaj za lijepo, želju da bude informiran o događanjima koje su ga i prije zanimala i sl),
- razgovor sa bolesnikom – nekad se lakše povjeriti i razgovarati o bolesti i smrti sa osobom izvan obitelji, volonter je u tom vremenu upućen samo na njega i posvećen samo njemu,
- pružanje osjećaja da je važan za zajednicu, da njegov život nije promašaj, stvaranje mira i priprema za mirno umiranje,
- njega bolesnika (po potrebi)
- duhovna podrška – zajednička molitva, uključivanje u neke molitve koje pokreće zajednica (za vjernike je to važan izvor sigurnosti i mira),
- veza sa ostalim stručnim članovima palijativnog tima,
- povezivanje sa institucijama (gerontološkim centrima, socijalni centrima i sl)
- pratnja u odlascima kod liječnika, šetnje, manji kućanski poslovi i sl.
- nakon smrti - ako nema obitelji – pomoć oko organiziranja sprovoda, organiziranje svećenika, mise, molitve i sl.

2. Pomoć obitelji oko skrbi za bolesnika

- oslobađa joj se vrijeme za odmor ili neke druge aktivnosti što doprinosi osjećaju sigurnosti i stabilnosti i pomaže da ne dođe do prejakog zamora,
- upoznavanje sa pravima i mogućnostima da dobiju neku drugu pomoć (institucije ili udruge),
- osjećaj da nije sama u toj teškoj situaciji – uvijek ima koga nazvati da bi dobila savjet ili dodatnu pomoć,
- posudba pomagala – informacija o postojećim pomagalima koji mogu olakšati, informacija gdje se može povoljnije kupiti, a po potrebi i posudba
- pomoć u žalovanju – imaju nekoga tko je s njima prošao zadnje dane njihovog umrlog člana.

3. Šira zajednica

- povezivanje i umrežavanje postojećih institucija,
- informiranje i educiranje zajednice o palijativnoj skrbi, organiziranje stručnih tribina, predavanja,
- širenje stečenih iskustava,
- stvaranje mreže educiranih volontera za pomoć u zdravstvenim i ostalim ustanovama (kako je to u svijetu praksa),
- jačanje i širenje svijesti o važnosti i dobrobiti volontiranja,
- izgradnja boljeg svijeta – osobnom izgradnjom svakog volontera, ali i pomaganjem drugima.

Nadam se da će i naša zajednica prepoznati mogućnosti nezdravstvenog volontera i koristiti koje bi mogla imati njihovim aktivnijim i sustavnim uključivanjem u sustav brige za palijativnog bolesnika. Kod ovoga se ne bi smjelo zaboraviti da ovi volonteri moraju biti kontinuirano educirani i da se s njima treba sistematski raditi na bazi redovitih supervizijskih sastanaka na kojima će moći razmijeniti iskustva, izreći svoje probleme, pitati za savjet i sl. kako ne bi došlo do sagorijevanja. Stalna koordinacija volontera je neophodna za održavanje kontinuiteta i kvalitete i to je nemoguće raditi volonterski. Taj posao treba raditi profesionalac koji za to treba biti i adekvatno plaćen. Iz tog razloga se zalažem da se koordinator volontera u palijativnoj skrbi prepozna od institucija i uključi kao posebno radno mjesto u sustavu.

Blaženka Erer Matić
Voditeljica Grupe za palijativnu skrb
Franjevačkog svjetovnog reda

(Ovaj tekst objavljen je u knjizi *Osnove palijativne medicine*, ur. Veljko Đorđević, Marijana Braš i Lovorka Brajković, Medicinska naklada, Zagreb, 2013.)